

Блакитний мармур¹

Дамаск

Від смерті все довкола пульсувало. Тільки смерть була живою.

Наче ніжна, турботлива мати, підкрадалася вночі навшпиньки війна, щоб упевнитися, що ми спокійно спимо. Вона поправляла наші голови на мішках із піском, немовби це були пухові подушки, вкривала наші трупи руїнами, щоб ми не простудилися, й намагалася поховати нас у братських могилах, щоб ми не почувалися самотніми.

І в той час, як світ був тихим, наче цвинтар, бомби стерли тверду плату пам'яті міста й наново сформували будинки. Вулиці, які були повні трупів, поступово ставали фабрикою для виробництва органічних добрив.

Але Сирія, наша нещасна країна, яку ми покинули, зникла з географії і ввійшла в історію.

Примітка 1:

Те, що відбувається на цій блакитній планеті, мусить залишитися на цій блакитній планеті.

- - -

Прибуття у недосяжне місто

Співробітник служби безпеки в аеропорту оглядає мою валізу з людської шкіри, в той час, як страх вилискує, мовби твої очі, які я так добре пам'ятаю. Деталі, які сум перетворив на спогади, я сховав, як і пакетик з кокаїном, у таємному відсіку своєї валізи. Світ – це яблуко, таке ж блакитне, як на зробленому в 1972 році фото «The Blue Marble», і в той час, як мій спогад був єдиним доказом різанини, сьогодні упало, як цитаделі перед римлянами, і було твоїм голосом, який проник до мене через сателіт, єдине, що стало не тільки вірогідністю алгоритму.

Тільки вірогідністю алгоритму. Земля виглядає, наче точка на картині Жоржа Сьора, і співробітник служби безпеки мислить, як кінь, що програв перегони, коли він затинаючись вимовляє назву місця народження: Дамаск. І я думаю про вірогідності, які

¹ англ. The Blue Marble, Блакитна іграшкова куля — відома фотографія Землі, зроблена 7 грудня 1972 року командою космічного апарату «Аполлон-17» на відстані приблизно у 45 000 км.

призвели до нашої зустрічі на цій планеті, оскільки ти гадала, що це чистісінька випадковість, позаяк Бога немає, як ти кажеш; а я вірив, що це Божа воля, як про це йдеться у 30-му вірші сури «Людина».

Я розмірковую про вірогідності. Чому це чоловікові потрібна жінка, щоб стати достатньо мудрим, щоб обрати безутішний шлях; або щоб збагнути, що не все те золото, що блищить; або щоб наново упорядкувати хаос у формі родини, яка живе не під бомбами; або щоб боятися уявити це, коли ти не відчуваєш страху.

Я розмірковую про вірогідності. Як вдається жінці, яка глибоко застрягла у цій систематичній зимі, котра спроможна перетворити кожний банальний сум на меланхолію, сміятися, мов пшеничне поле на Близькому Сході; як може жінка, яка бачила все це руйнування, випромінювати посеред глибокої темряви у цій північній півночі тепло.

Як може жінка бути такою очевидною, мов загарбання чужої землі, такою сумною, як Сирія і такою прекрасною, як бажання.

Примітка 1:

На шляху до міста дорога розгалужується. Одна з обох доріг є привабливішою, ніж інша, широка, засаджена деревами, така, що обіцяє безпеку, проте вона веде до вовка. Інша – самотня, темна, непроглядна, проте вона веде до Дамаска.

Примітка 2:

Перш, ніж Дамаск пожерли вовки, він був схожий на любов, а ми були досить чужими, щоб почуватися в такій же безпеці, як ув'язнені, які довго сидять у в'язниці й звикли до неї. І як усі, хто живе на цій блакитній планеті, знають, що Аргентина – це єдина італійська земля, яка розмовляє іспанською, – а це є неспростовним науковим фактом –, так само всі знають, що Дамаск є єдиним мертвим містом, у якому мешкають живі – і це є літературним фактом.

Примітка 3:

Привикання до в'язниці, як каже Ясін Аль-Гай, означає, що ув'язнений відчуває себе у в'язниці, наче вдома й постійно сам себе призвичаює жити в ній. Він розслаблюється, наче вдома, час стає його союзником, і так властива функція в'язниці стає нікчемною, і роки минають, як органічна фаза в житті ув'язненого.

- - -

Берлін

Я народився від безплідної жінки в тому році, коли на основі посвідки про народження можна було бути вбитим. Моя мати – це порція сухого молока від ЮНЕСКО, і моя арабська мова нашпигована електронними краплями. Я задоволено сплю під дією наркотиків, у той час, як мої слова вільно блукають довкола мене, а люди до самого ранку проводять свій час у барах цього міста².

Це місто – гіпотетичне місце різанини, постмодерна братська могила, концентраційний табір для митців тисячоліття, схоже до мого обличчя на фото фальшивого паспорта, схоже до мого серця, яке спроможне ще раз закохатися в тебе, і в твоєму лоні спить, наче немовля, моє серце, здатне до цього.

Це місто натягнуте, мов струна. Як може місто, яке натягнуте, мов струна, подарувати нам свободу курдів у горах?

Це місто один раз втекло від миру і двічі від війни; воно навчило нас, як нам захистити країну від чоловіків, які захищають країну. І тут ми згадуємо Дамаск. І кожного разу, коли ми згадуємо Дамаск, ми згадуємо руйнування; і кожного разу, коли ми згадуємо руйнування, ми згадуємо Берлін.

Примітка 1:

У березні 2067 року Німецька залізниця відкрила нове залізничне сполучення Берлін – Дамаск, з потягами, які їдуть зі швидкістю 250 кілометрів на годину. Потяг долатиме відстань у 3700 кілометрів зі звичним комфортом нічних потягів за п'ятнадцять годин. Він відправлятиметься з Берліна о 17 годині й прибуватиме до Дамаска о 7:30.

Примітка 2:

У потенційному нічному потязі з Берліна до Дамаска мігранти емігруватимуть ще раз, мертві ще раз вмиратимуть, а сад, який нині гвалтує троянду, все ще до того моменту гвалтуватиме троянду.

Примітка 3:

- Чому люди люблять Берлін?
- Тому що вони не бачили Дамаска.

- - -

² Навією віршем Аль-Мутанаббі (Прим. автора)

PTSD³

Поглянь ось туди! Ти бачиш цей ліс із будинків, що поглинають один одного? Це називається містом. А ліс із тіл, які тут навзаєм поглинаються, це танцювальне party або, можливо, братська могила.

Поглянь ще далі в далечінь! Подивись на війни, які ще не відбулися, подумай про бомби, які ще не впали, про тіла, які ще не розклались під руїнами, про дітей, які виростають, немовби життя прекрасне, у щасливій і захищеній країні.

Ти кажеш, що я утік від смерті. Ні, моя люба, ніхто не може втекти від смерті. Єдино правдиве те, що я не помер: я просто залишився живим.

Просто залишився живим; дім помер, і вулиця перед домом, і квартал, і місто, і країна; пташка померла, лимонне дерево, вулична кішка і сусідський собака; сад нашої сусідки помер і наша сусідка, кав'ярня на розі, квартальна мечеть, початкова школа, учитель і країна, і люди. Все мертве, і відгомін голосу вчителя початкової школи відлунює в моїй голові: «Краще прийти пізніше, ніж зовсім не прийти!», щоб після років руйнування констатувати, що найкраще полягало в тому, щоб не приходити.

Примітка 1:

Світ повільно западається, в той час як ти глибоко спиш, немовби нічого не трапилося. Ми втекли від можливості втікати з міст, які поглинають нашу задерев'янілу пам'ять, мовби палаюча піч. Коли б я не доторкнувся зараз своєю рукою до твого тіла, то я би не повірив, що ми забули, аби згадати, і що бомби, які падають на будинки, які стали нам чужими, певною мірою близькі нам, і що вулиці згортаються калачиком самі в собі, як наляканий звір, і що чоловіки, які вийшли зі свого дому, не повернулися, і що країна, яка вбила мого брата, була знайдена з кулею в голові, і що світ не називає речі їхніми іменами.

Примітка 2:

Світ називає війну у В'єтнамі в'єтнамською війною, а війну в Іраку іракською війною, а війну в Афганістані афганською війною, але все це американські війни.

- - -

³ Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР, англ. PTSD, посттравматичний синдром, психічний розлад, різновид неврозу, що виникає внаслідок переживання однієї чи кількох подій, котрі ушкоджують психіку. Це наприклад, військові дії, теракти, аварії чи стихійні лиха, катастрофи, важкі фізичні нівечення, побутові або статеві насильства, загроза смерті та ставання свідком або заподіювачем чи призвідником чужої смерті.

Кохання

Не бійся цієї ночі, яка є такою спраглою, як палаючий ліс, тому що моє серце просякнуте спогадами. Не заходь крізь ці вузькі двері й не закривай за собою всі можливості. Пісня не схожа на вечір, а шлях до тебе не втомлений, як лице Ісуса. Ходи, я дихаю, навіть потопаючи, як той, хто дихає повітрям із пляшки, але я зелений, як кохання. Мій кінь – це арабський скакун, і хоча мій паспорт фальшивий, однак мої вірші справжні, а в моїй кімнаті виготовляються спогади.

Я люблю подзвонювання ключів від свого помешкання, і моє подзвонювання між деталями твоїх жіночих прикрас. Я думаю про минуле, яке тепер відбудеться, про теплоту, яка гніздиться у віддалі між твоїм тілом і ліжком, про сум, який, мовби ракова пухлина, розповзається по карті світу, і про твоє обличчя, яке разом зі мною мандрує цією земною кулею. В той час, як я сиджу на краю окупованих земель, я ловлю рибу у Мертвому морі й думаю про всіх мертвонароджених дітей і про непокірних коней, які галопують крізь дикі хащі. Ах, моя люба, пророки обманули нас, а Новий Заповіт вже дві тисячі років зовсім не новий. Не вір ніяким звісткам, не відчиняй дверей, не закривай можливості.

Ходи-но, вечерея гаряча, вино прохолодне, а постіль тепла. Я умертвив на вулиці кілька квіток, з тим щоб моя кімната була живою, і тепер я готовий до розмноження. Не дай зів'яти цвітові життя. Кохання важке, коли ми не знаємо, як потрібно кохати; але ще важчим є воно, коли ми знаємо цього. Ходи-но сюди, можливо, ми не згадаємо про те, що трапиться з нами в майбутньому і, можливо, ми помremo після усіх цих воєн від кохання.

Примітка 1:

Я маю дві звістки, перша погана, друга ще гірша.
Перша звучить: я кохаю тебе.

Ghayath Almadhoun

Гайат Альмадун

Переклад з німецької Петра Рихла